

Корупцията в България през 2009

Пресконференция на Центъра за изследване на демокрацията
Българска телеграфна агенция, 10:00 ч., 7 декември 2009 г.

Съобщение за медиите

За дванадесета поредна година Центърът за изследване на демокрацията и Витоша ризърч представят резултатите от *Системата за мониторинг на корупцията* в редовното годишно изследване на корупцията в България за 2009 г. То отразява не само нагласите, а и реалното състояние и развитие на корупцията в страната.

Към октомври 2009 г. се наблюдава **спад в корупционния натиск** от страна на администрацията върху населението и бизнеса, но равнището на корупция остава относително стабилно за последните три години. Гражданите и бизнеса оценяват, **че корупцията в страната намалява**. При бизнеса тези нагласи са най-силни за последните десет години и са съчетани с намаляване на неговата податливост към корупция. Равнището на корупция сред населението остава неприемливо високо – за последната година **всеки четвърти българин е трябвало да даде подкуп**, за да може да получи дадена услуга. Това е сигнал, че корупцията е навлязла толкова дълбоко в обществената тъкан, че се приема за нещо нормално – факт, който прави противодействието още по-трудно.

Наблюденията в динамиката на корупцията в България през 2009 г. потвърждават изводите от последния доклад за оценка на корупцията на Центъра за изследване на демокрацията *Престъпление без наказание: противодействие на корупцията и организираната престъпност в България* (публикуван през февруари тази година), че основно предизвикателство пред антикорупционната политика на България през 2009/2010 г. е **практическата безнаказаност на корупцията и организираната престъпност във високите етажи на властта**. Противодействието на политическата корупция може да бъде ефективно само с политически мерки, основани на работещи механизми за вътрешен и външен политически морал – **политическа воля за разкъсване на олигархично-корупционните обръчи** от фирми и отвоюване на държавата от криминалните мрежи.

Изглежда тази **политическа воля е налична**, но тя означава не само политически декларации и ново законодателство, но и преди всичко механизми за прилагане на обявените мерки и приетото законодателство. За да бъде реализирана политическата воля на практика е необходимо да бъдат налични всички нейни пет елемента едновременно, което **все още не е реалност в България**:

а.) Поемане на **нови инициативи за ограничаване на корупцията** с ясен център за вземане на решения; б.) Адекватна **диагностика за установяване на причините** за корупционните практики; в.) Мобилизиране на **обществеността в подкрепа** на антикорупционните реформи; г.) Прилагане на **реални санкции** в процеса на осъществяване на тези реформи; д.) **Приемственост** на антикорупционните усилия.

Следващата 2010 г. ще бъде ключова за антикорупционната политика в България:

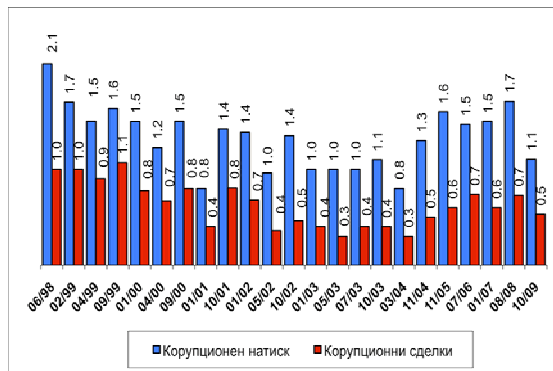
- Първо, Европейската комисия ще продължи да наблюдава напредъка на страната по отношение на противодействието на корупцията и организираната престъпност. Докато междинният доклад на ЕК от февруари 2010 се очаква да бъде технически и да отбележи предимно напредъка, то

Информацията от това съобщение може да бъде използвана свободно при позоваване на източника - Центъра за изследване на демокрацията и Витоша ризърч.

докладът от юни 2010 ще търси реални резултати по отношение влезли в сила присъди, повдигнати обвинения, прилагане на законите (например, за конфликт на интереси) и др.;

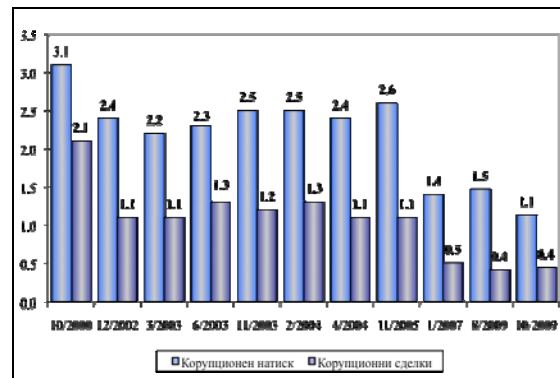
- Второ, противодействието на корупцията получи по-високо внимание в програмата на ЕК по отношение политиката по вътрешен ред и сигурност (т.нар. Стокхолмска програма), като се отбмислят стъпки и за въвеждане на единен механизъм за оценка на равнището и динамиката на корупцията в ЕС и в страните кандидатки за членство. Този механизъм може да служи при определяне на политиките на ЕК в редица направления – вътрешен пазар и европейски фондове, разширяване, хуманитарна помощ и др.

Административната корупция при населението 2009: по-слаб натиск, но все още високи равнища на корупция

Източник: Система за оценка на корупцията, Витоша рисърч, Център за изследване на демокрацията 2009 г.

Административната корупция при бизнеса 2009: отслабващ натиск, но равнището на корупция остава непроменено

Източник: Система за оценка на корупцията, Витоша рисърч, Център за изследване на демокрацията 2009 г.

Система за мониторинг на корупцията (СМК)

СМК е разработена и реализирана от Центъра за изследване на демокрацията и изследователска агенция Витоша рисърч. Тя измерва реалното равнище на корупция в страната и свързаните с него обществени нагласи, оценки и очаквания. Прилага се от 1998 г. и е получила е признанието на ООН за най-добрата национална система за наблюдение на корупцията. СМК измерва административната корупция при населението и бизнеса чрез три основни индекса:

1. Корупционни действия, който се състои от а.) **корупционен натиск** – показва честотата на признатите от гражданите и бизнеса случаи, при които от тях са поискани пари, подарък или услуга с цел да бъде решен техен проблем; б.) **участие в корупционни сделки** – показва честотата на признатите от гражданите и бизнеса случаи на неофициално даване на пари, подарък или услуга с цел да бъде решен техен проблем;
2. Оценка за размерите на корупцията, който се състои от а.) **степен на разпространение** - показва оценките на гражданите и бизнеса за степента на разпространеност на корупционните действия сред служителите в обществената сфера, б.) **практическа ефикасност** - показва оценките на гражданите и бизнеса за степента на превръщане на корупцията в практически ефективен механизъм за решаване на лични проблеми.
3. Нагласи към корупцията, който се състои от а.) **принципна допустимост** на корупцията - отразява равнището на толерантност спрямо корупцията сред гражданите и бизнеса; б.) **податливост на корупция** – оценява склонността на гражданите и бизнеса да прибегват до корупционни практики при решаване на частни проблеми.

□

Създаден в края на 1989 г., **Центърът за изследване на демокрацията** е интердисциплинарен институт, който работи за развитието на демократичните ценности и пазарната икономика. Центърът е независима организация, която подкрепя процеса на реформи в България чрез мобилизиране на гражданското общество и въздействие върху обществените политики.

За повече информация или за връзка с експерти на Центъра за изследване на демокрацията
тел. (02) 971 3000
csd@online.bg

Информацията от това съобщение може да бъде използвана свободно при позоваване на източника - Центъра за изследване на демокрацията и Витоша рисърч.